

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดโดยเฉพาะอย่างยิ่งยาบ้า (Amphetamine or Methamphetamine) เป็นปัญหาที่มีผลกระทบอย่างรุนแรง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม โดยการบ่อนทำลายกำลังอำนาจของประเทศ ซึ่งสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ป.ป.ส.) ได้ให้สำนักวิจัยเอนเคอเคเอสซีอินเตอร์เนตโพลส์ ทำการสำรวจในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม 2542 เพื่อประมาณการจำนวนผู้เสพยาเสพติด “ยาบ้า” ในประเทศ มีจำนวนไม่น้อยกว่า 1,500,000 คน โดยประเมินจากฐานผู้ใช้ยาบ้าซึ่งจากเดิมในปี 2535 – 2536 มีผู้เสพประมาณ 300,000 คน แต่ปัจจุบันได้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น 4 เท่าในช่วงระยะเวลา 6 ปี¹ และจากรายงานของหน่วยงาน ด้านการปราบปรามยาเสพติดและฝ่ายความมั่นคงของไทยระบุว่าปริมาณยาบ้า ที่จะเข้าสู่ประเทศในปี 2544 จะเพิ่มสูงถึง 1,000 ล้านเม็ดจากจำนวน 600 ล้านเม็ดในปี 2543² ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและความมั่นคงของประเทศอย่างมาก หากการแพร่ระบาดของยาบ้าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่สามารถควบคุมจะต้องทำให้ประเทศต้องสูญเสียเงินตราออกนอกประเทศ สูญเสียเงินจากการบำบัดรักษาผู้ติดยา สูญเสียจากอุบัติเหตุ อุบัติภัยต่าง ๆ รวมถึงต้องสูญเสียไปกับกระบวนการที่จะต้องนำบุคคลเหล่านั้นมาลงโทษ และที่สำคัญที่สุดต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคล ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุด เนื่องจากเยาวชนหรือประชาชนของประเทศอ่อนแอเพราะพิษภัยยาเสพติด ก็ย่อมจะทำให้อนาคตประเทศชาติไม่อาจพัฒนาไปเท่าที่ควรและมีผลกระทบถึง ความมั่นคงของประเทศในที่สุด นอกจากนี้การที่ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตและทางผ่านยาเสพติดเป็นเรื่องที่กระทบต่อภาพพจน์ของประเทศ อันอาจมีผลกระทบไปถึงการตั้งข้อรังเกียจและผลกระทบต่อผลประโยชน์อื่น รวมทั้งปัญหาทางด้านสังคมที่ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบจากยาเสพติดด้วย

¹ ผู้จัดการ, 9 มีนาคม 2544.

² ผู้จัดการ, 12 มีนาคม 2544.

ประเทศไทยมีพรมแดนทางบกติดกับสหภาพพม่า³ เป็นระยะทางกว่า 2,401 กิโลเมตร⁴ เป็นปัญหาค่อนข้างใหม่แม้ว่าต้นตอหรือที่มาของปัญหาจะเกิดขึ้นมาช้านานหลาย ทศวรรษแล้วก็ตามอันเนื่องจากพม่าได้ชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยในช่วงก่อนหน้าปี พ.ศ. 2539 ยาบ้าส่วนใหญ่มาจากแหล่งผลิตภายในประเทศ แต่นับตั้งแต่ปี 2539 เป็นต้นมา แหล่งผลิตยาบ้าส่วนใหญ่มาจากภายนอกประเทศ โดยเฉพาะจากพม่า กลุ่มผู้ผลิตยาบ้าในพม่า อันได้แก่ ชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มที่ต่อสู้กับรัฐบาลพม่ามาเป็นเวลานาน ซึ่งยาบ้าสามารถสร้างรายได้เป็นจำนวนมากให้กับชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ และแหล่งผลิตที่อยู่ตามแนวชายแดนไทย – พม่า ตั้งแต่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย ตลอดระยะทางประมาณ 700 กิโลเมตร อันเป็นเขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อยในพม่าไม่น้อยกว่า 5 กลุ่มใหญ่⁵ คือ

1. กลุ่มกองทัพสหรัฐว้า (United Wa State Army – UWSA) หรือกองกำลังว้าแดง ถือเป็นกลุ่มหรือขบวนการผลิตและค้ายาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าที่ใหญ่ที่สุด มีกำลังพลระหว่าง 15,000 – 20,000 คน มีประชากรในปกครองประมาณ 500,000 – 700,000 คน มีฐานที่มั่นใหญ่ หรือเมืองหลวงอยู่ที่เมืองปางซาง ในจังหวัดเชียงตุง รัฐฉานซึ่งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศพม่า เขตติดต่อกับมณฑลยูนนานของจีน ในอดีตชนชาติว้าเคยเรียกร้องเอกราชและสู้รบกับรัฐบาลพม่า โดยผ่านองค์กรทางการเมืองของว้า (United Wa State Party – UWSP) ภายใต้การดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (Communist Party of Burma – CPB) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากพรรคคอมมิวนิสต์จีนในอดีต อันเป็นที่มาของคำว่า “ว้าแดง” แต่ในปัจจุบันเนื่องจากการเรียกร้องเอกราชของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ กับรัฐบาลพม่า ดูจะเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ประกอบกับชนกลุ่มน้อยส่วนใหญ่ได้เลือกที่จะหันมาร่วมมือเข้าด้วยกับรัฐบาลพม่ามากกว่าที่จะสู้รบต่อไป อีกทั้งผลประโยชน์ที่กลุ่มว้าจะได้รับจากรัฐบาลพม่าลงตัว ว้าจึงตัดสินใจให้ความร่วมมือกับรัฐบาลพม่าปัจจุบัน กองทัพสหรัฐว้ามี

³ เมื่อพลเอกชอหม่อง เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2531 ได้ประกาศเปลี่ยนชื่อประเทศจาก “สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า” (Socialist Republic of the Union of Burma) กลับมาใช้ “สหภาพพม่า” (The Union of Burma) เหมือนอย่างเดิมโดยเริ่มใช้อย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 23 กันยายน 2531 เป็นต้นมา แต่ต่อมาในวันที่ 29 พฤษภาคม 2532 พม่าก็ได้ประกาศเปลี่ยนชื่อประเทศอย่างเป็นทางการใหม่อีกครั้งเป็น “สหภาพเมียนมาร์” (The Union of Myanmar) โดยอ้างว่าเพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกที่ไม่ดีเกี่ยวกับชนชาติหรือเชื้อชาติต่างในพม่าซึ่งมีอยู่มากมายหลายเผ่า ซึ่งเรื่องนี้ก็มีนักวิชาการที่ไม่เห็นด้วย โดยเห็นว่าชื่อเดิมนั้นคืออยู่แล้ว อย่างไรก็ตามสำหรับวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยจะยังคงเรียกชื่อประเทศและประชาชนของประเทศนี้ว่า พม่า ไปตามเดิม เนื่องจากภาษาไทย ได้ใช้คำเรียกชื่อประเทศนี้และประชาชนของประเทศนี้ว่า พม่า มานานแล้ว

⁴ พรพิมล ตรีโชติ และคณะ ; รายงานการวิจัย การศึกษาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ลาว พม่า จีน กัมพูชาและเวียดนาม เสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด , หน้า 38.

⁵ พันธุ์สุรย์ ลดาวัลย์ ม.ล. “พม่า ว้า ยาบ้า ภาวะเสี่ยงกรุงครั้งที่ 3” เอกสารเสนอต่อที่ประชุมและสัมมนาทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัย ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ,(2542) : 1 -35.

อิทธิพลอยู่ใน 2 พื้นที่หลัก ได้แก่

- กลุ่มว่าภาคเหนือ มีพื้นที่อยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือติดกับประเทศจีน มีเมืองหลวงและกองบัญชาการทั้งอยู่ที่เมืองปางซาง มีผู้นำชื่อ “เป่า โหยง ฉาง” ซึ่งเป็นผู้นำสูงสุดของกองทัพสหรัฐว่าด้วย แต่ตามที่มีกระแสข่าวออกมาในปัจจุบัน ได้มีการโยกย้ายประชากรว่าจากทางภาคเหนือลงมาอยู่ทางภาคใต้ประชิดติดแดนเขตแดนอำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นจำนวนหลายหมื่นคน ซึ่งนับเป็นข่าวที่น่าวิตกกังวลเป็นอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาในแง่ความมั่นคงของไทย

- กลุ่มว่าภาคใต้ มีพื้นที่ตั้งอยู่ใกล้ชายแดนไทย – พม่า ด้านตรงข้ามอำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่ มีฐานที่มั่นอยู่ที่เมืองยอน คอยสามเส้า พื้นที่นี้เองที่อยู่ภายใต้การนำของ เหว่ย เชียะ กัง ซึ่งเป็นคนเชื้อสายจีนฮ่อ และมีตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการทหารว่าภาคใต้ ในอดีตเคยเป็นคนสนิทคู่ใจของขุนส่าอดีตราชยาเสพตติโลก เหว่ย เชียะ กัง มีพี่น้องตระกูลเหว่ย รวมด้วยอีก 2 คน คือ เหว่ย เชียะ หลง และเหว่ย เสี่ยว เหยิง เหว่ย เชียะ หลงเป็นสมาชิกคณะกรรมการกลางของกองกำลังว่าแดง มีหน้าที่ดูแลด้านเศรษฐกิจ เคยทำงานให้กับกลุ่ม Shan United Army (SUA) ของขุนส่ามาก่อนเช่นกัน ซึ่งพี่น้อง ตระกูลเหว่ย สามารถสร้างขบวนการธุรกิจยาเสพติดกับฮ่องกง ได้หวั่น และกลุ่มประเทศค้าขายยาเสพติดทั่วโลก หลัง CPB ถูกว่าผลักดันให้ออกไปจากพื้นที่ทั้ง 3 คน ได้กลับเข้ามาสร้างอาณาจักรธุรกิจ ยาเสพติดของตนขึ้นและได้ให้การสนับสนุนด้านการเงินจนสามารถจัดตั้งกองกำลัง UWSA ประกอบด้วยกำลังรบ 20,000 คน และเริ่มรุกไล่กองกำลังขุนส่าเมื่อรัฐบาลทหารพม่า (SLORC) ตระหนักว่าขุนส่ามีอิทธิพลอำนาจมากเกินไปและการสถาปนารัฐฉานให้เป็นอิสระเริ่มจะเป็นรูปธรรม รัฐบาลพม่าจึงปล่อยให้ว่ามีอำนาจในการปกครองตัวเองและค้าขายยาเสพติดอย่างเสรีโดยหันมาให้การสนับสนุนทางทหารต่อว่ารวมทั้งเปิดเส้นทางเคลื่อนย้ายกองกำลัง ผ่านพื้นที่ในเขตควบคุมของ SLORC ให้ว่าใช้ในการนำกำลังไปสู้รบกับขุนส่า จุดเปลี่ยนที่สำคัญ และบ่งชี้ถึงสัมพันธภาพระหว่างรัฐบาลพม่า – ว่า คือการช่วงชิง “คอยกลาง” หลังจากกองกำลัง Mong Tai Army (MTA) ของขุนส่าถูกตีแตกที่คอยกลางซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการขนส่งยาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทย ชัยชนะของว่าได้ทำให้ขุนส่าไม่มีทางเลือกโดยได้ตัดสินใจยอมมอบตัวต่อทางการพม่าเมื่อ เดือนมกราคม 2534 ซึ่งทำให้เหว่ย เชียะ กังได้ก้าวขึ้นแทนที่ขุนส่า ในฐานะราชาเสพตติโลก⁶ แหล่งผลิตยาบ้าของกลุ่มนี้ส่วนใหญ่อยู่ทางด้านตะวันออกของรัฐบาลฉาน ใกล้ชายแดนจีน กับรัฐบาลตอนใต้ใกล้ชายแดนไทยด้านจังหวัดเชียงใหม่ ปริมาณการผลิตยาเสพติดของกลุ่มว่าภาคเหนือจะมีมากกว่ากลุ่มว่าภาคใต้ที่ติดกับไทยเพราะสามารถแสวงหาเคมีภัณฑ์สารตั้งต้น และอุปกรณ์การผลิตต่าง ๆ จากประเทศจีนได้

⁶ ผู้จัดการ, 12 กรกฎาคม 2542.

ง่ายขึ้น แต่สถานการณ์เริ่มแปรเปลี่ยนไป เมื่อจีนเริ่มเปลี่ยนท่าทีโดยหันมาเข้มงวดในเรื่องนี้ อาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่มีข่าวการโยกย้ายประชากรจากทางเหนือลงมาทางใต้ของรัฐบาล เพื่อแสวงหาสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จากทางด้านชายแดนไทยรวมทั้งมองไทยเป็นตลาดเป้าหมายในการระบายยาบ้าจากฝั่งพม่า

2. กลุ่มโกกั้ง (Kokang) เป็นชนกลุ่มน้อยชาวจีน พื้นที่อิทธิพลอยู่ทางตอนเหนือของรัฐบาล ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำสาละวิน เป็นกลุ่มผู้ผลิตเฮโรอีนมาก่อน ภายหลังหันมาผลิตยาบ้า เนื่องจากเล็งเห็นผลกำไรจากตลาดผู้เสพ อีกทั้งสารเคมีและสารตั้งต้นก็นำเข้าโดยง่ายจากประเทศจีน แต่กลุ่มโกกั้งก็ยังคงเป็นผู้ผลิตรายใหม่ ซึ่งส่วนแบ่งการตลาดไม่สูงนัก กลุ่มนี้ก็มีข่าวว่ามีการโยกย้ายถิ่นฐานลงมาทางตอนใต้ของรัฐบาลด้วยวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับกลุ่มว้า

3. กลุ่มอดีตสมาชิกเมืองไต (Mong Tai Army - MTA) กลุ่มนี้มีผู้นำคือ ชาย เสิน หรือ ชาย ลิน หรือในชื่อจีนว่า “ลี มิน ชิง” เป็นคนเชื้อสายจีนฮ่อ – ไทใหญ่ หลังจากกองทัพเมืองไต ของขุนซ่า เข้ามอบตัวต่อรัฐบาลพม่าแล้ว ชาย เสิน ได้จัดตั้งกลุ่มกองทัพรัฐฉานตะวันออก (Eastern Shan State Army – ESSA) ขึ้นมาเพื่อคุ้มครองธุรกิจยาเสพติดของเขา คาดว่า ESSA มีกำลังพลประมาณ 800 – 900 คน กองกำลัง ESSA บางครั้งรู้จักกันในนามกองกำลัง 851 หรือ National Democratic Alliance Army มีฐานที่มั่นอยู่ในเมืองลา ดิดชายแดนจีน ชาย เสิน ปัจจุบันอายุ 47 ปี เกิดที่ปางไฮ ใกล้กับเมืองมุเซ ชายแดนพม่า – จีน ก่อนที่จะเข้าร่วมกับ MTA เขาเคยร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่ามาก่อน และมีความสนิทสนมกับกลุ่มกองกำลังว้าแดง หรือ UWSA เป็นพิเศษ อาศัยอยู่ในปางซางซึ่งเป็นฐานที่มั่นของกองกำลังว้าแดง ชาย เสินผลิตทั้งเฮโรอีนและยาบ้า

4. กลุ่มอดีตพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (Former Communist Party of Burma) มีกำลังทหารประมาณ 800 – 1,000 คน เขตอิทธิพลอยู่ในพื้นที่ชายแดนพม่า – จีน ใช้เคมีภัณฑ์สำหรับผลิตยาเสพติดจากประเทศจีน มีแหล่งผลิตยาเสพติดอยู่ที่ชายแดนพม่า – จีน

5. กลุ่มอิสระ (Independent Groups) มีอยู่หลายกลุ่ม เช่น กลุ่มจีนฮ่อ ซึ่งจะเป็นกลุ่มร่วมลงทุนตั้งโรงงานผลิตกับกลุ่มนอกประเทศอื่น ๆ เช่น กลุ่มกองกำลังปะโอฝ่ายซ้าย เป็นต้น กลุ่มชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนจำหน่ายตามชายแดนไทย – พม่า ทางด้านรัฐบาลตอนใต้ โดยร่วมมือกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยเจ้าของพื้นที่ เช่น กองกำลังว้าแดง หรือเจ้าหน้าที่ของทางการพม่า กลุ่มเหล่านี้ใช้เคมีภัณฑ์ สารตั้งต้น และวัสดุการผลิตยาเสพติดจากพื้นที่ประเทศไทยและจังหวัดเชียงใหม่ของพม่า

ยาบ้าและยาเสพติดของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในพม่า จะมีที่ตั้งโรงงานผลิตอยู่ตรงกันข้ามจังหวัด เชียงใหม่ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มว่า จำนวน 17 แห่ง⁷ ส่วนพื้นที่ตรงข้ามจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงาน ป.ป.ส. ระบุว่ามีแหล่งผลิตยาบ้าไม่น้อยกว่า 8 แห่ง⁸ นอกจากนี้ยังมีการตั้งโรงงานผลิตยาบ้า ในเมืองเมียวดีของพม่าตรงกันข้ามอำเภอแม่สลด จังหวัดตาก โดยมีการดึงเอาทองคำลังกะเหรี่ยงพุทธ (DKBA) เข้าไปร่วมคุ้มกันและแบ่งผลประโยชน์กันระหว่าง 3 กลุ่มดังกล่าว และจะเป็นจุดนำเข้ายา บ้าแหล่งใหม่ที่กลุ่มว่าได้เปลี่ยนเส้นทางลำเลียงจากแม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ เมื่อเผชิญกับการ ต่อต้านของทางการไทยทางด้านนี้ และมาเข้ามาทางแม่สลดมากขึ้นโดยใช้เส้นทางฝั่งตรงข้ามแม่น้ำ เมยที่กะเหรี่ยงและเจ้าหน้าที่ไทยดูแลไม่ทั่วถึงเป็นช่องทาง เข้า - ออก ประมาณว่าตลอดแนวชายแดน ฝั่งพม่า ด้านตรงข้าม 3 จังหวัดดังกล่าว มีหมู่บ้านที่เป็นจุดเก็บรวบยาบ้า ไม่น้อยกว่า 40 หมู่บ้าน หมู่บ้านเหล่านี้จะเป็นจุดติดต่อซื้อขายยาบ้ากับกลุ่มพ่อค้าฝั่งไทย ซึ่งเมื่อพิจารณาลักษณะภูมิประเทศ ตามแนวชายแดนภาคเหนือ ประมาณว่ามีหมู่บ้านชาวเขาไม่ต่ำกว่า 100 หมู่บ้านในพื้นที่จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา ประชากรในหมู่บ้านเหล่านี้มีพื้นฐานความสัมพันธ์กับ ประชาชนในหมู่บ้านฝั่งพม่าเป็นเวลานาน จึงกลายเป็นเครือข่ายกระจายยาบ้าไปยังพื้นที่ตอนในของ ประเทศ โครงสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ทำให้เครือข่ายแนวร่วมของกลุ่มผู้ค้ายาบ้าตามแนวชาย แดนไทย - พม่า เป็นไปอย่างมั่นคง และเป็นฐานของการแพร่ระบาดของยาบ้าในปัจจุบัน

สำหรับกลุ่มว่านั้น ได้เริ่มลงทุนดำเนินธุรกิจทั้งที่ร่วมกับพม่า และสร้างความเจริญให้กับเขต ว่างเองมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 โดยเฉพาะที่เมืองปางซาง เมืองสาด และเมืองยอน ที่รัฐบาลทหารพม่าได้ อนุมัติในหลักการให้กลุ่มว่าก่อสร้างเมืองใหม่ขึ้น ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อประเทศไทย ทางด้านอำเภอแม่ อาย และอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยขณะนี้การก่อสร้างได้คืบหน้าไปมากแล้ว เป็นการก่อสร้าง เมืองที่ทันสมัยโดยมีโครงสร้างพื้นฐานอย่างครบวงจร ไม่ว่าจะเป็นถนน สะพาน น้ำประปา เชื้อเพลิง น้ำเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า โรงเรียน โรงพยาบาล เมืองใหม่นี้เนื้อที่ประมาณ 1,500 ไร่ โดยใช้งบ ประมาณลงทุนนับหมื่นล้านบาท⁹

การสร้างเมืองดังกล่าว รัฐบาลพม่าเพียงอนุมัติในหลักการให้ก่อสร้างได้แต่ทุนดำเนินการทั้ง หมดให้กลุ่มว่าเป็นผู้จัดหาเอง ซึ่งเท่ากับเป็นการสนับสนุนและเปิดช่องให้กลุ่มว่าผลิตยาเสพติด โดย เฉพาะยาบ้าที่เป็นรายได้หลัก ในการนำไปใช้สร้างเมืองใหม่ และส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการค้ายา บ้าดังกล่าวมาจาก กรณีที่บริษัทในประเทศไทย ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการส่งออกสินค้าเข้าไปในพม่า

⁷ ผู้จัดการ, 9 สิงหาคม 2542.

⁸ เพิ่งอ้าง.

⁹ มติชน, 16 กรกฎาคม 2542.

7 บริษัท ผ่านจุดผ่อนปรน ลันตันคู่ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้ คือ¹⁰

1) บริษัท ส.เจริญวรรณ จำกัด เป็นลูกค้าของบริษัทกาหลง จำกัด ซื้อขายน้ำมันเชื้อเพลิงสินค้าและอุปกรณ์การก่อสร้าง เริ่มดำเนินการตั้งแต่ วันที่ 31 กรกฎาคม 2541

2) บริษัทปูนกาสะลัก เป็นลูกค้าของบริษัทไทเกอร์กรุ๊ปเทรดดิ้ง และบริษัทหอค้า จำกัด ขายและขนส่งน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว 500,000 ลิตรต่อเดือน รวมทั้งวัสดุก่อสร้าง ปูนซีเมนต์ และเหล็กเส้น เริ่มดำเนินการตั้งแต่ วันที่ 5 สิงหาคม 2541

3) หจก. สิริดำรงเกียรติ เป็นลูกค้าของแฟมิลี่-แมน ชาร์ต อิมพอร์ต แอนด์ เอ็กซ์พอร์ต ขายปูนซีเมนต์ เหล็กเส้น อุปกรณ์การก่อสร้าง ข้าวสาร และน้ำมันเชื้อเพลิง เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 22 ตุลาคม 2541

4) บริษัทโกลเด้นไทโรเองเกิด จำกัด เป็นลูกค้าของพันโทกาบ ณ เมืองยอน ส่งสินค้าน้ำมันเชื้อเพลิง และน้ำมันหล่อลื่น วัสดุ-อุปกรณ์ก่อสร้างต่าง ๆ สินค้าอุปโภค บริโภค เครื่องไฟฟ้า และเครื่องรับสัญญาณการสื่อสารทุกชนิด เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน 2541

5) หจก. แม่ฮ่องสอนพิชัย เป็นลูกค้าของฉนวนเสตททิลเวอลอปเมนต์ เจเนอรัลเทรดดิ้ง ในการค้าขายน้ำมันเชื้อเพลิง วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง เครื่องอุปโภคบริโภค ยารักษาโรค ฯลฯ เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2541

6) บริษัทศรีระมิงค์ จำกัด เป็นลูกค้าของบริษัทวินสตาร์เทรดดิ้ง จำกัด ขายน้ำมันเชื้อเพลิง วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง เครื่องอุปโภคบริโภค ยารักษาโรค ฯลฯ เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 5 มีนาคม 2542

7) หจก. กิจลักษณะปิโตรเลียม ส่งน้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องยนต์ และวัสดุอื่น ๆ ที่ใช้ในการก่อสร้างให้กับเมืองยอน มีหนังสือรับรองจากพันโทดินหม่อง ผู้บังคับหน่วยควบคุมทางยุทธวิธีที่ 2 เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2541

ในจำนวนทั้ง 7 บริษัทนี้ มีบางบริษัทเป็นกิจการที่ได้รับการสนับสนุนจากอดีตนายทหารระดับสูงของกองทัพบกที่ทำธุรกิจการค้าอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือมานาน และมีบางบริษัทมีกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นกรรมการบริษัท และมีความเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลในกองทัพบกอย่างแยกไม่ออก และอาจมีความสัมพันธ์กับกลุ่มว่าด้วย¹¹

การผลิตและค้าขายของชนกลุ่มน้อย ในพม่าที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติเป็นอย่างยิ่ง โดยในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกรกฎาคม 2542 เจ้าหน้าที่

¹⁰ มติชน , 18 กรกฎาคม 2542.

¹¹ มติชน , 25 กรกฎาคม 2542.

สามารถจับกุมยาบ้าทั่วประเทศได้ถึง 30 ล้านเม็ด จำนวนคดีประมาณ 111,000 กว่าคดี ผู้ต้องหา 120,000 คน¹² ทำให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงกลาโหม กองทัพบก และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ต้องดำเนินการพิจารณาว่าสมควรจะปิดพรมแดนตามจุดต่าง ๆ ที่ถูกเพ่งเล็งว่าเป็นเส้นทางลำเลียงยาบ้าของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ที่เข้ามายังประเทศไทยทั้งหมดหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อมิให้เป็นปัญหา ต่อความมั่นคงของชาติอีกต่อไป หลังจากที่สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติได้มีมติให้ปิดจุดผ่อนปรนสันติด่านคู่ท่าบลดำตอนอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ไปเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2542 แล้วนั้น ได้มีกลุ่มที่ออกมาแสดงความคิดเห็นหลายฝ่าย ทั้งกลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย กลุ่มที่เห็นด้วยมีทั้งกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ และที่สำคัญคือกลุ่มสื่อมวลชนที่ออกมาเรียกร้องและมีการเสนอข่าวออกมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเห็นว่าพิษภัยจากยาบ้าเป็นอันตรายต่อประชาชน และยังมีการก่อสร้างฐานที่มั่นของกองกำลังว้าแดงที่เมืองยอน ในรัฐฉานฝั่งพม่าซึ่งอยู่ห่างจากพรมแดนไทยไม่เกิน 30 กิโลเมตร อันถือว่าเป็นแหล่งผลิตยาบ้าที่สำคัญ ที่จะส่งเข้ามายังประเทศไทยโดยตรง ซึ่งประเทศไทยจำเป็นต้องทำอะไรเป็นการตอบโต้หรือแสดง ให้เห็นว่าประเทศไทยเห็นความสำคัญและตระหนักถึงเรื่องนี้เป็นอย่างมาก การปิดด่านสันติด่านคู่จึงเป็นทางออกที่ทำให้มองเห็นว่ารัฐบาลไทยให้ความสำคัญในการที่จะปราบปรามยาบ้า เพราะช่องทางดังกล่าวถือว่าเป็นแหล่งฟอกเงินจากการค้ายาบ้าของพวกเขา¹³ แต่อีกกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยคือ กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งนายสุรินทร์ พิศสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในขณะนั้น ได้แสดงท่าทีไม่เห็นด้วยอย่างชัดเจน โดยเกรงว่าการปิดด่านจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ไทย - พม่า ซึ่งไม่ราบรื่นอยู่แล้วให้เลวร้ายยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการที่สื่อมวลชนทุกสื่อ ซึ่งปกติถือว่าอยู่ภายนอกของการตัดสินใจได้สะท้อนภาพให้เห็นว่าสภาพการณ์บ่งชี้ว่าถึงเวลาที่สมควรที่จะปิดด่านแห่งนี้ จึงเท่ากับเป็นการปูทางการตัดสินใจของรัฐบาลว่า การปิดด่านโดยคำสั่งของรัฐบาลไทยจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เสียแล้ว ดังนั้นหลังจากที่ได้มีการขวเขียงฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติจึงได้มีคำสั่งให้ปิดด่านสันติด่านคู่ ตั้งแต่วันที่ 4 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา การปิดด่านดังกล่าว ถือเป็นการตัดสินใจครั้งที่สำคัญครั้งแรกของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติและนโยบายต่างประเทศ ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงพิษภัยของยาบ้าและการบ่อนทำลายความมั่นคงทางสังคมของประเทศไทยจากการลักลอบส่งยาเสพติดของกลุ่มว้าในพม่าเข้ามายังประเทศไทย กระบวนการอันนำไปสู่การตัดสินใจครั้งนี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาเพื่อทราบจุดยืนและมุมมองของส่วนราชการ

¹² ผู้จัดการ, 10 สิงหาคม 2542.

¹³ Bangkok Post , August 6 ,1999.

องค์กรและบุคคลต่าง ๆ ที่มีอำนาจในการตัดสินใจรวมทั้งอาจเป็นพื้นฐานในการพิจารณาปิดด่านอื่น ๆ ที่เป็นช่องทางลักลอบลำเลียงยาบ้าเข้าไทยหรือไม่ ในเมื่อทางฝ่ายว่าในพม่าไม่ลดละความพยายามที่จะลักลอบนำยาบ้าเข้าสู่ประเทศไทย เช่นที่มีข่าวล่าสุดว่ารัฐบาลพม่าให้การช่วยเหลือกองทัพสหรัฐว่าในการที่จะนำยาบ้าจำนวน 600 ล้านเม็ด หรือคิดเป็นมูลค่าประมาณ 70.2 พันล้านบาท เข้าสู่ประเทศไทยในปี 2543 เป็นต้นไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัญหาของยาบ้าและผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติโดยเฉพาะความมั่นคงทางสังคม
2. เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลและบุคคลที่เกี่ยวข้องอันนำไปสู่การปิดจุดผ่อนปรนสันตติวงศ์ อำเภอแม่เฒ่า จังหวัดเชียงใหม่

1.3 สมมติฐานการศึกษา

การตัดสินใจของรัฐบาลกรณีปิดด่านสันตติวงศ์ อำเภอแม่เฒ่า จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจมีทัศนคติที่แตกต่างกันไป ตามบทบาทหน้าที่และผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการปิดด่าน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เน้นศึกษาถึงปัญหาของยาบ้า (Amphetamine or Methamphetamine) ว่าได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติอย่างไร โดยเฉพาะความมั่นคงทางด้านสังคม และกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลและบุคคลที่เกี่ยวข้องอันนำไปสู่การปิดด่านสันตติวงศ์ อำเภอแม่เฒ่า จังหวัดเชียงใหม่ ว่าส่วนราชการต่าง ๆ และผู้ตัดสินใจที่เกี่ยวข้องมีจุดยืนหรือมุมมองที่แตกต่างกันอย่างไร เช่น จุดยืนของทหาร พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ผู้บัญชาการทหารบกกับจุดยืนของนายสุรินทร์ พิศสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในขณะนั้น รวมถึงท่าทีของสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นอย่างไร เป็นต้น ท้ายที่สุดเพราะเหตุใดจึงมีการเปลี่ยนท่าทีและบรรลุมติการตัดสินใจดังกล่าวและหลังการตัดสินใจไปแล้วก่อให้เกิดประโยชน์ หรือผลเสียอย่างไร ผลด้านไหนมากกว่ากัน เช่น ส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดนระหว่างไทย - พม่าหรือไม่ และเมื่อปิดจุดผ่อนปรนดังกล่าวแล้ว

ปริมาณการลักลอบ นำเข้ายาเสพติดลดลงหรือไม่ สมควรจะต้องปิดพรมแดนด้านอื่น ๆ ตามมาอีกหรือไม่ ในเมื่อการไหลทะลักเข้ามาของยาบ้าจากฝั่งพม่าไม่มีทีท่าว่าจะลดลง แต่กลับจะมีเพิ่มมากขึ้น

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) โดยข้อมูลที่ใช้มี 2 ประเภทคือ

1.1 ข้อมูลที่เป็นเอกสารขั้นต้น (Primary Sources) อันได้แก่คำปราศรัย คำแถลง (Statements) และเอกสารของทางราชการที่ตีพิมพ์แล้ว (Printed Official Papers)

1.2 ข้อมูลที่เป็นเอกสารชั้นรอง (Secondary Sources) อันได้แก่ หนังสือ ผลงานวิจัย บทความ วารสาร รายงานการประชุม งานสัมมนา ข่าวสารสื่อมวลชนทุกสาขา ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ซึ่งได้มาจากแหล่งที่สำคัญ คือ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หอสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หอสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) หอสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ปปส.) เป็นต้น

1.3 การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาใช้วิธีสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากข้อจำกัดในการเข้าถึงเอกสารทางราชการ ผู้สัมภาษณ์จึงใช้วิธีการสัมภาษณ์บุคคลจากสาขาอาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้ที่สันักตรณ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อกรณีการตัดสินใจในการสั่งปิดด่านสันต้นดู่ อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ รวมทั้งผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการปิดด่านในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกประชากรจาก 6 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 25 คน ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ภาครัฐบาล

1.1 ข้าราชการพลเรือน จำนวน 9 คน

- ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่
- รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่
- ปลัดจังหวัดเชียงราย
- ปลัดจังหวัดเชียงใหม่
- นายอำเภอแม่สาย จ. เชียงใหม่
- นายอำเภอแม่สาย จ. เชียงราย

- เลขธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติหรือผู้แทน
- เลขธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาคเหนือ

1.2 ข้าราชการตำรวจ จำนวน 4 คน

- ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 5 หรือผู้แทน
- ผู้กำกับการ สภ.อ.แม่สาย จ.เชียงราย
- รองผู้กำกับการ สภ.อ.แม่ฟ้าหลวง
- ผู้กำกับการ สภ.อ.แม่อาว จ.เชียงใหม่

1.3 ข้าราชการทหาร จำนวน 2 คน

- แม่ทัพกองทัพบกที่ 3 (ทั้งคนปัจจุบันและผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งก่อนหน้านี้)

2. พ่อค้านักธุรกิจ จำนวน 5 คน

- 2.1 ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่
- 2.2 ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย
- 2.3 บริษัท ส.เจริญวรรณ
- 2.4 บริษัทศรีระมิงค์
- 2.5 นักธุรกิจค้าขายบริเวณด้านการค้าชายแดนจังหวัดเชียงใหม่

3. นักวิชาการ จำนวน 2 คน

- 3.1 นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 3.2 นักวิชาการจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. สื่อมวลชน จำนวน 3 คน

- 4.1 สื่อมวลชนหนังสือพิมพ์มติชน
- 4.2 สื่อมวลชนหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ
- 4.3 สื่อมวลชนหนังสือพิมพ์ Bangkok Post

โดยจะทำการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งผู้ศึกษาเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเองทั้งหมด โดยดำเนินการดังนี้ กำหนดกรอบแนวความคิด หรือประเด็นที่สัมภาษณ์ โดยได้มาจาก การประมวลผลความคิดจากข้อมูล เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำจากผู้รู้

ใช้กรอบความคิด หรือประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์รูปแบบเดียวกันทุกกลุ่มตัวอย่าง รวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกเทป พร้อมกับจดบันทึกคำให้สัมภาษณ์ในประเด็นที่สำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

จะนำข้อมูลทั้งจากเอกสารและการสัมภาษณ์ มาประมวลวิเคราะห์ ด้วยวิธีการเชิงพรรณนา

(Descriptive Analytical Method)

1.4 ระยะเวลาดำเนินการ

1. รวบรวมเอกสาร	1	เดือน
2. เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์	2	เดือน
3. วิเคราะห์ข้อมูล	2	เดือน
4. เขียนรายงาน	2	เดือน
5. นำเสนองานวิจัย	1	เดือน
6. จัดพิมพ์และเสนองานวิจัย	1	เดือน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เมื่อสำเร็จแล้วคาดว่าจะให้ประโยชน์ ดังนี้ นิสิต นักศึกษา นักวิชาการ และผู้สนใจโดยทั่วไป จะได้ทราบถึงปัญหาของยาบ้าและผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติตามแนวชายแดนไทย - พม่าจะได้ทราบถึงกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องอันนำไปสู่การปิดด่านสันติด่าน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลและข้อคิดเห็นจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะนำไปประกอบการพิจารณาเพื่อวางแนวทางในการแก้ไขปัญหาการลักลอบค้าและนำเข้ายาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้า ให้มีประสิทธิภาพต่อไป